

“kültür ve kent sakinleri arası kaynaşma”

Derya Kılıçalp

“Gerek tek yapıların gerekse yapı ve açık yeşil alanların bir araya gelerek oluşturdukları çevrenin yalnızca insanın biyolojik gereksinimlerini karşılayan işlevsellik değil, aynı zamanda psikolojik, entelektüel gereksinimlerini de karşılayan estetik nitelikler de taşıması gerekmektedir.”

Sosyal Kaynaşma: Sosyal kaynaşma, genel bir tanım olarak, toplumdaki bireylerin barış ve uyum içinde yaşaması ve zenginleşmesi için birbirleriyle iş birliği yapma isteğidir (1). Sosyal kaynaşma, eşitsizliklerin, ayrımların, bölünmelerin azaltılmasıdır ki sosyal dışlanma kavramı da eşitsizlikleri kapsamaktadır. Bir açıdan da sosyal kaynaşma, sosyal ilişkiler, bağlar ve bağlılıkların güçlendirilmesidir.

Sosyal Sermaye: Sosyal sermaye kavramı, toplumsal güven düzeyi ile sermaye kavramlarının bir araya gelmesiyle oluşmuştur. Yani sosyal değerler ile ekonomik değerlerin birlikteliği olarak ifade edilmektedir. Sosyal sermaye kavramının tanımı hem maddi olan hem de maddi olmayan her sermaye biçiminin faydasını sağlayan varlıkların tümünü ifade eder (2). Bir yandan komşular, aileler ve bireyler arasında, diğer yandan da toplumdaki kurumlar arasında bağ oluşturan bir sermaye türüdür.

Kültür: Kültür, toplumların kendilerine özgü olan ve gelecek nesillere aktardıkları maddi veya manevi her şey. İnsana ilişkin bir kavram olarak kültür, tarih içerisinde yaratılan bir anlam ve önem sistemidir. (3)

- Kültür, tek bir kavramla ifade edilmez; kültür aynı zamanda pek çok kavramın oluşmasını sağlar.
- Kültür belirgin bir şekilde bir çevre oluşturur. Buna kültür çevresi adı verilir.
- Kültürün hayatın tamamını kuşattığı gibi kültür kavramları da hayatın farklı özelliklerine göre anlam kazanır.
- Kültür bütünleşmeye yol açtığı gibi ayrışmalara ve farklılaşmalara da yol açar. Kültür şoku, kültür çatışması, kültür yozlaşması buna örnek verilebilir.
- Kültür en önemli sosyal sermayelerden biridir. (4)

Estetik Kültürü ve Kent Estetiği:

Estetik: Güzel duyu, bedii ya da estetik sanatla, güzellikle ve zevkle ilgilenen felsefe dalıdır. Estetik, eski Yunanca aisthesis sözcüğünden gelmektedir. Anlamı; duymak, algılamak demektir. Güzel olan ve güzellik hakkında ya da güzellik değeri ve güzellik yargısı felsefe tarihinde her zaman değerlendirilmeler söz konusudur. (5)

Tarih boyunca insanlar tek tek yapılarda olduğu kadar yarattıkları fiziksel çevrelerde de estetik nitelik aramışlar ve bu kaygı ile çevrelerini düzene sokma arayışında olmuşlardır. Doğal ve kültürel öğelerin bir araya gelmesi ile biçimlenen kentler onu oluşturan parçalardan farklı nitelik taşıyan bütünlerdir. Gerek tek yapıların gerekse yapı ve açık yeşil alanların bir araya gelerek oluşturdukları çevrenin yalnızca insanın biyolojik gereksinimlerini

karşılayan işlevsellik değil, aynı zamanda psikolojik, entelektüel gereksinimlerini de karşılayan estetik nitelikler de taşıması gerekmektedir. (6)

Kültürel Planlama: Kültürün stratejik ve bütünsel bir şekilde kamu planlaması süreçlerine dahil edilmesidir. İşbirliklerinden faydalanarak, katılımcı yöntemlerle yürütülen bu süreç, kültürel çerçevenin tanımlanması ve eylem planı için stratejinin geliştirilmesiyle devam eder ve sonunda kültürel plan oluşturulur. (7)

Kültürel Kaynaklar: Coğrafi, beşeri, ekonomik ve kültürel altyapıya ilişkin verilerden oluşan kültürel kaynaklar aynı zamanda topluluğun yaşam tarzı, kültürel alışkanlıkları, inançları gibi soyut ifade biçimleri ile topluluk için anlam taşıyan kültürel mekânları da tanımlar. (8)

Kültürel Çeşitlilik: Binlerce yıllık tarihin bir ürünü ve tüm halkların dilleri, fikirleri, yaratımları, etkinlikleri aracılığıyla var ettikleri bir olgudur. Çok boyutlu bir kavram olan kültürel çeşitlilik, bir toplumda farklı kültür, inanç ve dilden bireylerin bir arada yaşamasını, kimliklerin ve farklılıkların sürekli bir şekilde yeniden tanımlanmasını sağlar. Dolayısıyla, barışçıl bir toplumun ve içinde şekillenen vatandaşlık kavramının temel taşıdır. (9)

Yaratıcı Endüstriler: Sanat, iş dünyası ve teknoloji alanlarının kesişiminde, büyük oranda yaratıcılığa dayalı olarak gerçekleşen ve fikri mülkiyet haklarına tabi olan ekonomik etkinliklerin tamamıdır. (10)

Yaratıcı Kent: Çeşitli kültürel etkinliklerin kentin ekonomik ve sosyal işleyişinin vazgeçilmez bir parçası olduğu kendir. (11)

Kaynaklar:

(1) https://www.researchgate.net/publication/322486957_Sosyal_Kaynasma_Kavrami_ve_Olcutleri

(2) <https://www.optimushaber.com/ekonomi/sosyal-sermaye-nedir-35825/>

(3) <https://tr.wikipedia.org/wiki/K%C3%BClt%C3%BCr>

(4) <https://bit.ly/3uNyfAH>

(5) <https://tr.wikipedia.org/wiki/Estetik>

(6) <https://dergipark.org.tr/en/pub/barofd/issue/3405/46868>

(7) <https://www.iksv.org/tr/raporlar/yerel-yonetimler-icin-kulturel-planlama>

(8) a.g.e.

(9) a.g.e.

(10) a.g.e.

(11) a.g.e.

Önerilen Kaynaklar

- <https://bit.ly/34FL2uk>
- <https://londonist.com/london/maps/map-london-history-culture>
- <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1724696>
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/194601>
- <https://www.ekodialog.com/Konular/sosyal-sermaye-kavrami-ve-tarihcesi.html>
- <https://www.idildergisi.com/makale/pdf/1355232937.pdf>
- <https://www.idildergisi.com/makale/pdf/1355232937.pdf>

sivil izleme uygulaması

Kentinizde ya da yaşadığınız semtte insanların çoğunlukla buluşma, kesişme, toplanma alanları nerelerdir? (kahve, meydan, park, ibadethane v.s.)

- Bu buluşma noktalarından birinde en az 1 saat geçirerek, buluşma alanlarında yaşanan etkileşimleri gözlemleyin (temizlik işçisine selam veriliyor mu? mekanda kültürel objeler var mı? Diyalog mu baskın, monolog mu? Seçilen dil nedir? [kibar, argo, günlük vs.] fiziksel mekan içinde insanlar diğer canlılara nasıl davranıyor?)
- Yerel yönetimin bu kültürel kaynakların halkla buluşması, sürdürülebilirliği ve katılımı yönünde üzerine düşen sorumluluklarının neler olabilir, neler yaptıklarını gözlemleyiniz? Yorumlarınızı raporunuza ekleyiniz

Kentinizde aşağıdaki maddelerden hangileri daha yoğun? İçlerinden birini seçerek; kullanım sıklığı ve şekli, ziyaretçi ve etkileşimi, ayrılan yerel yönetim bütçesinin nasıl kullanıldığı, bulunduğu konum üzerinde yarattığı etkisini kısaca değerlendiriniz.

- Yerel yönetimin bu kültürel kaynakların halkla buluşması, sürdürülebilirliği konularında üzerine düşen sorumlulukları ne ölçüde hayata geçirebildiğini, neler yaptıklarını gözlemliyorsunuz? Değerlendirmenizi bize raporlayın
- a) Kültür Endüstrileri: Sinema | Müzik | Medya | Yayıncılık | Yazılım | Tasarım | El Sanatları
  - b) Kültür Mekânları: Kültür Merkezleri | Konser Salonları | Etkinlik Mekânları Müzeler | Galeriler | Kütüphaneler Tiyatrolar | Opera ve Bale Binaları | Sinemalar Altyapı
  - c) Kültür Varlıkları Antik Kentler | Sit Alanları | Arkeolojik, Doğal, Kentsel, Tarihi, Kentsel Arkeolojik Tescilli Yapılar | Sivil, Dinsel, Kültürel, İdari, Askeri, Endüstriyel ve

dörtmevsim

SABANCI VAKFI

ÇİĞLİ BELEDİYESİ

TOY GENÇLİK DERNEĞİ

İZMİRSKGA

Hibe Programı ile desteklenmiştir.